

De rol van Werkgroep Behoud de Peel in de beheersing van de ammoniakproblematiek

Al vele jaren lang voert WBdP actie tegen de veel te hoge ammoniakneerslag op de natuurgebieden in de Peelregio. We waren actief op het gebied van de milieuvergunningen en de Natuurbeschermingswet/Habitatrichtlijn
Hieronder de belangrijkste punten daaruit:

Milieuvergunningen

Bezwaren vanaf 1982 leidden tot Richtlijn ammoniak en veehouderij

WBdP maakte vanaf 1982 bezwaar tegen Hinderwetvergunningen (later Wet milieubeheer) waarbij de ammoniakuitstoot binnen 600 m van de Peelreservaten toenam.

In 1987 leidde dit (mede) tot de landelijke Richtlijn ammoniak en veehouderij, volgens welke de uitstoot binnen 500 m van bos- natuurgebieden (> 5 ha) niet toe mocht nemen.

Vanaf 1987 is WBdP bezwaar gaan maken tegen emissie-toenames binnen haar hele werkgebied van toen 10 Peelgemeentes. Ook ammoniak van verder weg dan 500 m is namelijk schadelijk.

We wonnen dit bij de Raad van State. In 1991 kwam er een nieuwe Richtlijn, die verder ging dan 500 m. Oprichting boven een directe depositie van 15 mol en uitbreidingen boven 30 mol werd verboden.

Hoeveel werk we er mee hadden, illustreert het volgende citaat uit ons jaarverslag van 1992: *'Naar schatting hebben wij in de afgelopen jaren ruim drieduizend aanvragen voor een Hinderwetvergunning doorgelicht. Van de 914 aangespannen procedures hebben we er tot nu toe 628 gewonnen, waarvan 135 na beroep bij de RvS.'*

Gemeentes maakten eigen stand-still-beleid

Doordat we al die vergunningen inzagen en de vele bezwaren die we maakten, hadden we ook veelvuldig contact met ambtenaren en wethouders. Mede hierdoor ging geleidelijk aan de een na de andere gemeente binnen ons werkgebied over op een stand-still-beleid, volgens welke bij vergunningverlening de emissie niet mocht toenemen.

In ons jaarverslag van 1995 schreven we dat het aantal bezwaren vanaf het 'topjaar' 1990 tot 1995 gestaag daalde van 340 naar 92. Het aantal beroepen ging in die periode van 52 naar 19.

Interimwet ammoniak en veehouderij en ARP's

De meeste gemeentes legaliseerden bij dat stand-still-beleid echter wel illegale uitbreidingen uit het verleden. WBdP accepteerde legalisaties tot 1-11-1981, omdat op die datum de nieuwe Hinderwet van kracht werd, waarbij gemeentes bij hun vergunningverlening rekening moesten houden met natuur en milieu. Beroepen tegen verdergaande legalisaties door gemeentes werden door ons gewonnen.

Aangemoedigd door het succes van de acties van WBdP gingen ook enkele milieugroepen in andere delen van het land bezwaar maken tegen vergunningen aan veehouderijen. Liet WBdP zoals gezegd legalisaties tot 11-1981 toe; bijv. de Vereniging Milieu Offensief deed dat niet. En VMO won dat bij de RvS. Dit riep echter zoveel weerstand op dat de overheid in 1994 overging tot het invoeren van de Interimwet ammoniak en veehouderij. In die wet werden uitbreidingen tot 1987 gelegaliseerd (met de verplichting om het illegale deel binnen een bepaalde termijn emissie-arm te maken). Ons lobby-werk daartegen hielp niet.

Wel hebben we ons met succes ingezet voor een ander negatief gevolg van die wet. In het wetsvoorstel stond dat alle bedrijven uit zouden mogen breiden tot een directe depositie van 15 mol. Ondanks het feit dat er destijds veel meer gebieden erkend werden als gevoelig, berekenden wij dat daarmee de emissie met 25 % of meer kon toenemen. Met die gegevens zijn we gaan lobbyen bij kamerleden.

Als gevolg daarvan is de wet aangepast: in de mestoverschotgebieden werd die 15 mol teruggebracht tot 0. Uitbreiden kon daar alleen met een ARP (ammoniakreductieplan). Bij uitbreidingen moest gesaldeerd worden. Provincie N.-Brabant en Limburg maakten zo'n ARP. WBdP heeft een flinke rol gehad in de totstandkoming daarvan.

Die ARP's functioneerden goed. De beste technieken moesten toegepast worden. Bij depositie-toenames moest worden gesaldeerd. Extra dieren moesten afkomstig zijn uit de ARP-regio. De emissie nam af.

Ons aantal procedures daalde verder: in 1997 dienden we slechts 7 bezwaren en 2 beroepen in. Niet altijd hielden de gemeentes zich aan de wet of aan het ARP. Zo moesten we bijv. in 1999 toch nog 21 bezwaren indienen tegen ontwerp-vergunningen. Meestal werden onze bezwaren erkend, zodat we slechts enkele keren in beroep hoefden te gaan.

Helaas werden in 1997 door de RvS de ARP's voor een groot deel afgekeurd. Kort gezegd kwam het er op neer dat het plan volgens de Interimwet alleen eisen mocht stellen bij toenames van ammoniakuitstoot en bijv. niet dat het aantal dieren binnen de regio gelijk moest blijven (iets waar WBdP zich altijd sterk voor gemaakt had).

Dit was heel erg jammer. Het enige echt goede beleid uit de periode die we in dit rapport beschrijven, ging hiermee verloren!

Limburg maakte gelukkig snel weer een redelijk goed nieuw plan: bij salderen moest er elders in de ARP-regio in ruil voor de toename op het uitbreidende bedrijf drie keer zoveel emissie komen te vervallen. Het nieuwe plan van Brabant stelde zo weinig voor dat het de naam ARP amper verdiende.

Wet ammoniak en veehouderij

In 2002 werd het nog erger. De Interimwet werd vervangen door de Wet ammoniak en veehouderij. ARP's waren niet meer mogelijk. De emissie mag buiten 250 m van de EHS ongelimiteerd toenemen. Melkrundveehouderijen mogen zelfs binnen die afstand tot een bepaald aantal dieren groeien. Een limiet aan het aantal dieren in de regio, zoals in de eerste ARP's, is er helemaal niet meer.

De Reconstructiewet had nog voor enige sturing/regulering kunnen zorgen, maar dit gebeurde ondanks ons herhaald aandringen niet of nauwelijks.

En die slechte wet werd zelfs nog slechter: steeds meer gebieden werden geschrapt als gevoelig voor ammoniak. Was dat eerst alle EHS groter dan 5 ha; nu is het beperkt tot slechts weinig 'zeer kwetsbare EHS'. Bezwaar en lobbyen van (o.a.) WBdP baatte niet.

Door deze afzwakking van de wetgeving is bezwaar maken tegen milieuvergunningen aan veehouderijbedrijven nauwelijks meer mogelijk.

IPPC-richtlijn niet nageleefd

Een lichtpunt werd nog geboden door de Europese IPPC-richtlijn. Die houdt samengevat in dat bij grote intensieve veehouderijen de 'beste technieken' toegepast moeten worden en ook dat geen 'belangrijke verontreiniging' veroorzaakt mag worden.

WBdP ging zich daarom richten op de naleving van die IPPC-richtlijn. Dit deden we vanaf 2004 in een samenwerkingsproject met o.a. de Stichting Natuur en Milieu, de milieufederaties, de provinciale Landschappen en Natuurmonumenten (een project dat liep t/m 2008; onze werkzaamheden in dat verband zijn te vinden in de jaarverslagen op onze website).

We controleerden weer alle verleende milieuvergunningen binnen ons werkgebied. We hanteerden als criterium voor 'belangrijke verontreiniging' een toename van de directe depositie op de EHS boven een waarde van 15 mol. Er mocht van ons ook worden gesaldeerd (tot 300 mol op een 'A-gebied', resp. tot 600 mol op een 'B-gebied').

Door onze controles van de milieuvergunningen op de IPPC-richtlijn, is deze richtlijn gaan 'leven'. We dienden diverse keren bezwaren in, maar meestal werd daardoor de definitieve vergunning aangepast, of er werd gesaldeerd, zodat we niet vaak in beroep hoefden te gaan.

In 2005 werden we door de RvS in het gelijk gesteld bij twee ingediende beroepen. Gezien de al hoge achtergronddepositie was volgens de Raad een verdere toename niet geoorloofd. De RvS

baseerde zich met haar uitspraak op het feit dat de IPPC-toets, met de 'belangrijke verontreiniging' in de Wet ammoniak en veehouderij was opgenomen.

In 2006 en 2007 werden nog enkele beroepen gewonnen en gingen gemeentes steeds beter met de IPPC-richtlijn rekening houden.

Maar helaas: de overheid paste de Wet ammoniak en veehouderij weer aan. Het toetsen aan 'belangrijke verontreiniging' bij bedrijven van IPPC-omvang werd uit de wet gehaald en er kwam een (o.i. op zich correcte) wollige tekst voor in de plaats. Daarnaast maakte men een IPPC-beleidslijn, die er kort gezegd op neer komt dat van 'belangrijke verontreiniging' geen sprake kan zijn, zolang er maar de 'beste technieken' worden toegepast. Onzin natuurlijk: ook met betere technieken kan de emissie (en dus de depositie) fors toenemen, wanneer bijv. het aantal dieren toeneemt.

Wij gingen hiertegen in beroep. Maar in 2009 verloren wij dat! De RvS stelde dat *'er geen grond bestaat voor het oordeel dat de in de Beleidslijn gekozen wijze van uitvoering van de omgevingstoets de door de IPPC-richtlijn gelaten beoordelingsmarge overschrijdt'*. Wij zijn van mening -en met ons vooraanstaande juristen- dat de IPPC-richtlijn op deze manier niet goed wordt nageleefd.

Het zou goed zijn als we hiervoor naar de Europese Commissie zouden stappen. Dat is er nog niet van gekomen (o.a. omdat het genoemde samenwerkingsproject in 2008 is gestopt).

Natuurbeschermingswet en Habitatrichtlijn

LNV deed jarenlang niets

Al in 1984 maakten wij LNV er op attent dat voor het oprichten/uitbreiden van veehouderijen een vergunning (toen ex art. 12) van de Nb-wet (van 1967) vereist was. Mede vanwege onze bezwaren werd wel beleid gemaakt i.h.k.v. de Hinderwet (zie vorig hfdst.), maar onlangs ons voortdurend aan de bel trekken, gebeurde er voor de Nb-wet jarenlang niets. Dit ondanks het feit dat in art. 12 van de Nb-wet stond dat voor handelingen die schadelijk konden zijn zo'n vergunning vereist was!

Zaak Kuunders zorgde voor doorbraak

Pas het geval 'Kuunders' veroorzaakte een doorbraak. Hier een sterk verkort overzicht van die kwestie: in juni 1990 stelden wij LNV ervan op de hoogte dat Kuunders voornemens was een varkensstal op te richten nabij De Bult, onderdeel van het beschermd natuurmonument de Deurnese Peel. Ondanks onze meerdere verzoeken weigerde LNV om Kuunders te laten weten dat hij vergunningplichtig was. Wij dienden een klacht in bij de Nationale Ombudsman. In januari 1991, toen de stal inmiddels was gebouwd, stelde LNV Kuunders op de hoogte van de vergunningplicht. Tussentijds, toen bleek dat LNV geen aanstalten maakte om snel tegen de bouw van de stal op te treden, dienden wij (samen met stg. Natuur en Milieu en de BMF) een kort geding in tegen Kuunders. Wij verloren deze zaak. In november 1991 werden wij echter in hoger beroep in het gelijk gesteld. Het Gerechtshof in Den Bosch verbood Kuunders de varkensmesterij in werking te hebben zolang hij niet beschikte over een Nb-wetvergunning. Kuunders ging in cassatie, maar verloor dat. Kuunders vroeg een Nb-wetvergunning aan, die door LNV werd geweigerd. Het beroep bij de RvS tegen de weigering werd verworpen. Op 8-3-1993 was de stal leeg.

Eindelijk beleid: stand-still boven 15 mol

Uiteindelijk, in mei 1991 (na onze klacht bij de Ombudsman) maakte LNV een beleid voor veehouderijbedrijven i.h.k.v. de Nb-wet. Uitbreidingen/oprichtingen boven een directe depositie op de rand van een beschermd natuurmonument van 15 mol/ha/j werden geweigerd.

WBdP conformeerde zich aan dit beleid. Het kwam er op neer dat, afhankelijk van de omvang van de uitbreiding, veehouderijen binnen zo'n 1 tot 2 km afstand van de natuurmonumenten vergunningplichtig waren.

Wij wisten dat ook de cumulatieve emissie van bedrijven op grotere afstand bijdroeg aan de totale depositie (de achtergronddepositie) op de Peel. Vanwege het feit dat er toen ARP's waren (zie vorig hfdst.) achtten wij dit Nb-wetbeleid echter toch voldoende.

WBdP introduceerde salderen bij Nb-wet

We gingen zelfs nog een stap verder. Bij de ARP's kon er worden gesaldeerd. WBdP heeft dit salderingsbeleid ook voor de Peel i.h.k.v. de Nb-wet ingevoerd. Een bedrijf mocht van ons de depositie ook boven de 15 mol laten toenemen, tot maximaal 300 mol. Dit op voorwaarde dat op hetzelfde -of een ander- beschermd natuurmonument Peel de depositie d.m.v. intrekking van een vergunning evenredig afnam. Wij deden dit om teveel bezwaarprocedures te voorkomen en ook om de veehouderij rondom de natuurmonumenten mogelijkheden tot enige 'dynamiek' te verschaffen. Ons salderingsbeleid werd door LNV en later G.S. (vanaf 1996 werd door LNV de uitvoering van de Nb-wet aan G.S. gemandateerd) overgenomen en door de RvS geaccepteerd.

LNV en G.S. controleren/handhaven zelf vrijwel niet

Het feit dat LNV/G.S. uiteindelijk een ammoniakbeleid hadden i.h.k.v. de Nb-wet betekende helaas niet dat WBdP op dit vlak niets meer hoefde te doen. Wij vroegen LNV om alle bedrijven binnen 2 km rond de Peel van dit beleid en van de vergunningplicht op de hoogte te stellen. Dit gebeurde niet. LNV/G.S. hanteerden het 'piep-systeem'. Ze kwamen pas in actie nadat ze daar door ons om werden gevraagd. Wij moesten -en op dit moment nog steeds- alle door gemeentes verleende milieuvergunningen binnen ons werkgebied controleren! Bij uitbreiding boven een depositie van 15 mol moesten wij de vergunningplicht Nb-wet bij LNV/G.S. melden (waarna men vaak pas na herhaalde meldingen of verzoeken tot handhaving in actie kwam). Soms moesten we zelfs bezwaar en beroep aantekenen, omdat ondanks het beleid toch vergunning werd verleend voor een uitbreiding boven 15 mol.

Vele Nb-wetvergunningen rondom Peel verleend

Vele tientallen bedrijven rondom de Peel kregen met dit beleid een Nb-wetvergunning, veelal na saldering.

Zonder onze inzet zou er met de Nb-wet ten aanzien van ammoniak uit veehouderijen (vrijwel) niets zijn gebeurd. Buiten de Peelregio werd de wet niet of nauwelijks nageleefd (enkele regio's uitgezonderd, waar nog wat acties van andere groepen waren).

Vanaf 2004 deden we onze controles van de gemeentelijke vergunningen en de daaruit voortvloeiende Nb-wet-acties i.h.k.v. het in het vorige hfdst. al genoemde samenwerkingsproject met o.a. SNM en de milieufederaties. Nog steeds werden alle milieuvergunningen binnen ons werkgebied gecontroleerd. Vanaf nu werden ook van al deze controles de bedrijfsadressen en de bijbehorende vergunde emissies in een bestand gezet. Het project werd in 2008 helaas gestopt, maar WBdP ging op eigen kosten toch door (daarbij in 2009 gelukkig met steun van het Limburgs Landschap, die blijkbaar het belang van ons werk voor haar natuurgebieden inzag).

Om een indruk te geven van het werk dat daarmee gepaard ging: van 2004 t/m 2009 werden 1437 milieuvergunningen gecontroleerd (plus nog diverse Besluiten landbouw milieubeheer voor rundveehouderijen) en werd naar aanleiding daarvan 184 keer bij G.S. (Limburg en N.-Brabant) de vergunningplicht Nb-wet gemeld.

Aanscherping beleid WBdP

WBdP betoogde binnen het samenwerkingsverband dat het tot nu bij de Nb-wet gehanteerde '15-mol-beleid' onvoldoende was, nu de ARP's waren afgeschaft en de Wet ammoniak en veehouderij nauwelijks enige bescherming bood. Verreweg het grootste deel van de totale depositie is immers afkomstig van de emissie van bedrijven met een directe depositie van minder dan 15 mol. In 2006 scherpten we daarom ons beleid aan van 15 naar 3 mol, wat dus tot gevolg had dat we vaker de vergunningplicht aan G.S. meldden.

We maakten bezwaar tegen een Nb-wetvergunning waarbij werd gesaldeerd. Op de rand van de Peel bleef de depositie per saldo gelijk. In de Peel zelf -en daar gaat het natuurlijk om- viel de heel kleine intrekking echter volledig in het niet tegenover de veel grotere uitbreiding. We kregen van de RvS gelijk. Bij saldering dient de depositie niet alleen op de rand, maar ook in het gebied gelijk te blijven.

Met een ander beroep bereikten we dat de saldering geregeld moest zijn voordat de uitbreidingsvergunning verleend werd (niet pas daarna, zoals LNV wilde doen).

Provincies gingen illegale uitbreidingen legaliseren

Op 1-10-2005 werd de oude Nb-wet vervangen door een nieuwe. Daarin werd o.a. gepoogd om de Habitatrichtlijn beter te implementeren. De provincies meenden deze wetswijziging te kunnen aangrijpen om uitbreiding van veehouderijen niet meer te toetsen aan de situatie ten tijde van de aanwijzing van het gebied als beschermd natuurmonument, maar aan de laatste milieuvergunning van vóór 1-10-2005. Wanneer een bedrijf tussen de aanwijzing als natuurmonument en 1-10-2005 zonder Nb-wetvergunning had uitgebreid, werd dat dus door G.S. zondermeer gelegaliseerd.

Alsof die bedrijven volgens de oude Nb-wet en het tot nu gevoerde beleid niet vergunningplichtig waren! Uiteraard gingen wij daartegen (in 2007) in bezwaar en beroep.

RvS-uitspraken: op Habitatrichtlijngebieden geen enkele toename mogelijk

Zoals gezegd hanteerde WBdP een beleid van stand-still boven een directe depositie van 15 en later boven 3 mol, tezamen met een salderingsmogelijkheid. Dit salderen deden wij vrij ruim. Van ons mocht de depositie op een deel van de Peel toenemen als op een ander deel de depositie evenredig afnam. Die afname mocht van ons zelfs plaatsvinden in een ander natuurmonument Peel.

Er waren echter actiegroepen die deze vorm van salderen niet accepteerden. En zij kregen van de RvS gelijk. Bij salderen mocht van de RvS de depositie in hetzelfde gebied per saldo nergens in het gebied toenemen. Dit had tot gevolg dat het salderen in de praktijk nauwelijks nog mogelijk werd. Er waren inmiddels ook al -volkomen terechte- RvS-uitspraken (op beroepen van andere groepen) dat op Habitatrichtlijngebieden bij een al zeer hoge achtergronddepositie geen enkele individuele bedrijfsuitbreiding geoorloofd was zonder een goed reductiebeleid.

Deze uitspraken hadden, tezamen met de hierboven genoemde uitspraken over saldering, tot gevolg dat bedrijfsuitbreidingen rondom de Natura2000-gebieden sterk werden bemoeilijkt. Groei was alleen nog mogelijk indien dat gepaard ging met een saldering waarbij de depositie nergens toenam. Of met een overheidsbeleid dat voldoende depositie-reductie zou kunnen bewerkstelligen.

Instelling en vernietiging van het Toetsingskader Ammoniak en Natura 2000

In plaats van te werken aan zo'n reductiebeleid ging LNV echter in mei 2007 over tot het instellen van het 'Toetsingskader Ammoniak en Natura 2000'. Dit was alles behalve een goed reductiebeleid! Het 'Toetsingskader' ging uit van een stand-still boven 5 % van de kritische depositie, wat voor de Peel neerkomt op 20 mol.

Bovendien werd de depositie met een nieuw model ('AAgro-Stacks') berekend, dat veelal op veel lagere deposities uitkomt dan het tot voorheen gehanteerde model ('Afstandstabel'). Het 'Toetsingskader' was niet strenger, maar juist veel soepeler dan het oude beleid van stand-still boven 15 mol.

Het kwam er op neer dat vrijwel elke emissie-toename vergund zou kunnen worden. Juist het tegenovergestelde dus van wat de RvS in haar uitspraken nodig achtte.

Tegen Nb-wetvergunningen die volgens dit nieuwe beleid door G.S. werden verleend, stelden wij uiteraard bezwaar en beroep in. Eind 2008 gaf de RvS ons gelijk. Ze verklaarde ons beroep gegrond. Daarmee kon het 'Toetsingskader' dus niet meer worden gebruikt.

Vanwege het bijzonder slechte overheidsbeleid heeft WBdP eind 2008 haar eigen beleid verder aangescherpt: van een stand-still boven een directe depositie van 3 mol schakelden wij over naar het vergunningplichtig stellen van elke emissie-toename binnen 10 km van een natuurmonument/Hr-gebied Peel. Salderen is daarbij volgens onze voorwaarden nog steeds mogelijk (maar werd dus door RvS-uitspraken in beroepen van anderen sterk bemoeilijkt).

Legaliseren tot oktober 2005 niet toegestaan

In april 2009 gaf de RvS ons ook gelijk in onze beroepen tegen het legaliseren tot 1-10-2005 (zie hierboven).

Ze oordeelde: *'het feit dat er onder het vóór 1 oktober 2005 geldende regime niet handhavend is opgetreden, betekent niet dat de depositie als bestaand recht mag worden beschouwd. Het bestaan van een vergunning krachtens de Wet milieubeheer is eveneens niet relevant voor de vraag of een vergunning krachtens de Nbw is vereist.'*

Deze uitspraak veroorzaakte veel commotie. De provincies meenden dat er op basis van deze uitspraak geen enkel 'bestaand recht' meer bestond, wat sluiting van zeer veel bedrijven zou inhouden. Volgens ons hoeft dat niet zo te zijn. WBdP heeft in haar bezwaren gesteld dat het redelijk is om de bedrijven alsnog te toetsen aan het (soepelere) beleid dat gold toen de illegale uitbreiding gedaan werd (het vroegere 15-mol-beleid, met saldering). De provincies waren echter van mening dat deze oplossingsrichting niet mogelijk is.

Beheerplan N2000 en ammoniak

Er was weer dringend behoefte aan nieuw beleid. Het Natura2000-beheerplan en het ammoniakhoofdstuk daarvan zou uitkomst moeten bieden. WBdP werd bij de opstelling ervan betrokken.

Alterra had onderzoek gedaan aan 5 Habitatrictlijn-gebieden, waaronder de Deurnese Peel/Mariapeel. Een zone van 3 km rondom de gebieden was onderzocht. Dat vonden wij veel te beperkt, aangezien bekend is dat 60 % van de ammoniak een afstand aflegt van meer dan 10 km voordat het is gedeponeerd.

WBdP vroeg daarom of voor het beheerplan een duidelijk groter gebied onderzocht kon worden. Deze vraag werd gehonoreerd. Er werd een straal van 30 km rond de Peelgebieden, incl. de Grote Peel, genomen. Uitgesplitst in meerdere zones werd de depositie op de Peel, afkomstig van de bedrijven uit die cirkel van 30 km, berekend. WBdP vermoedde daarbij dat Alterra de depositie te laag berekende.

Uit navraag bij het PBL bleek ons vermoeden correct en werden de berekeningen gecorrigeerd. De stallen en mestopslagen binnen die 30-km-zone bleken veroorzaker te zijn van 36 % van de totale stikstofdepositie. Van de ammoniak afkomstig uit Nederland was het 56 % (en daar komt de niet meeberekende depositie afkomstig van mest aanwenden en beweiden nog bij).

Over de inhoud van het beheerplan was niet bepaald overeenstemming. De landbouwpartijen wilden in het begin zelfs nog ruimere uitbreidingsmogelijkheden dan het 'Toetsingskader' al bood. Daar kwam gelukkig met ons gewonnen beroep tegen dat kader een einde aan.

Dweilen met de kraan open

Uit het Alterra-onderzoek bleek (weer eens) duidelijk dat de kritische depositie (400 mol/ha/j) voor hoogveen niet haalbaar zou zijn zonder drastische vermindering van de veestapel. WBdP heeft dat niet geëist. Wel vonden wij dat in het N2000-ammoniakplan op zijn minst geregeld diende te worden dat het aantal dieren in de al zeer zwaar belaste Peelregio niet nóg verder toe zou kunnen nemen.

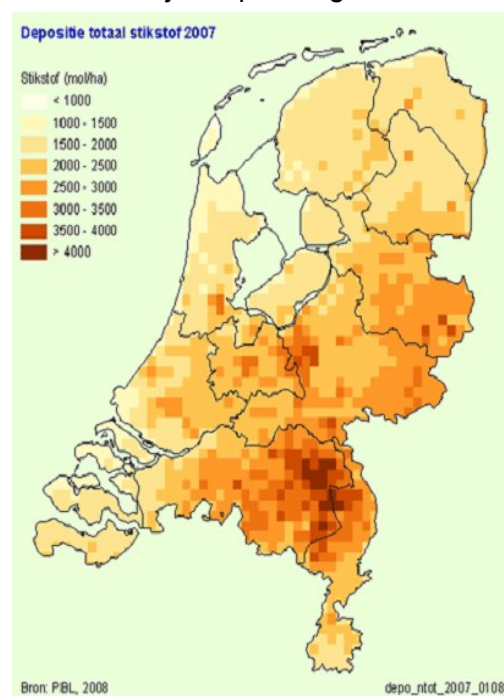
We dienden daartoe een voorstel in. Dat voorstel leek eerst bij alle partijen gehoor te vinden, maar werd uiteindelijk afgeketst omdat de LLTO en de ZLTO het niet wilden.

Provincie N.-Brabant ging toen verder met het maken van een eigen plan, de Verordening stikstof Natura 2000.

WBdP heeft daarin nog enige tijd de BMF vertegenwoordigd.

Toen ook daar bleek dat men ons (nog verder uitgewerkte en praktisch prima uitvoerbare) voorstel tot beperking van het regionale aantal dieren niet wilde accepteren, zijn we met de BMF-vertegenwoordiging gestopt.

De Verordening is inmiddels in werking. Samengevat komt het er op neer dat bij nieuwe stallen extra emissie-arme technieken toegepast dienen te worden. Daarbij mag het aantal dieren toenemen. Er wordt dus 'gedweild met de kraan open'. Bij toename van depositie dient te worden

gesaldeerd, waarbij gebruik gemaakt wordt van een 'depositiebank', waarin alle ingetrokken vergunningen worden verzameld.

Crisis- en herstelwet: opnieuw legaliseren

Ondertussen zat ook de regering niet stil, alleen helaas weer niet op de goede manier. De Crisis- en herstelwet werd gemaakt en naar aanleiding daarvan werd de Nb-wet aangepast. Opnieuw wordt gelegaliseerd, nu dus wettelijk geregeld. De gevolgen van de depositie die al aanwezig was vóór 7-12-2004 hoeven volgens de nieuwe wet niet te worden meegewogen bij de vergunningverlening. De provincies leggen dit nu zelfs -o.i. onterecht- zo uit dat er dan niet eens een vergunning nodig is. WBdP acht dit legaliseren in strijd met Europese regelgeving. De Peelgebieden zijn al veel eerder dan 2004 aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn: de Groote Peel en de Mariapeel in 1986, de Deurnese Peel in 1992. Vanaf dat moment had Nederland deze gebieden moeten beschermen tegen onder andere extra neerslag van ammoniak. Ook de bescherming in het kader van de Habitatrichtlijn ging veel eerder in, al eind 1996, toen Nederland (o.a.) de Peel daarvoor aanmeldde.

We hebben inmiddels al meerdere bezwaren en enkele beroepen ingediend tegen legalisatiebesluiten van beide provincies. We hopen op een snelle behandeling bij de RvS.

Brabantse Verordening stikstof

Op de Verordening stikstof van Brabant hebben we meerdere punten van kritiek. Het wordt te lang om die hier allemaal te noemen. Onlangs hebben we ze op een rijtje gezet.

Ons belangrijkste bezwaar is dat de emissie-arme stalsystemen gebruikt mogen worden om meer dieren te houden, zonder de garantie dat in de regio het aantal dieren niet toeneemt. Er wordt 'gedweild met de kraan open'.

Een ander belangrijk nadeel van de Verordening is dat hij veel te weinig inzichtelijk is voor derden. Bijvoorbeeld het salderen: of de depositie al of niet per saldo gelijk blijft, is niet narekenbaar. Dit komt omdat er door de provincie aan de uitbreidingen geen concrete intrekkingen worden gekoppeld. De provincie werkt bovendien met een zeer ingewikkelde, tijdrovende methode en met een berekeningsmodel waarover anderen niet beschikken. In de Nb-wet staat dat bij salderen verzekerd moet zijn dat de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitats niet toeneemt. Hoe krijgen wij die zekerheid, wanneer de besluiten van G.S. niet inzichtelijk zijn?

We hopen met lobbyen en/of beroepschriften te bereiken dat die inzichtelijkheid er wel komt.

Weinig aanpak bij Programmatische Aanpak Stikstof

Inmiddels is de overheid bezig met het opstellen van de PAS, de programmatische aanpak stikstof. In het ontwerp van die PAS staat dat het verminderen van de veestapel veel minder kosteneffectief is dan het treffen van technische maatregelen. Voor het eerste wordt dan ook niet gekozen. We hebben onlangs de Tweede Kamer laten weten dat ons dat zeer verbaast. Uit het rapport blijkt namelijk dat zelfs met de allerswaarste inzet op die technische maatregelen maximaal slechts zo'n 20 % reductie (gemiddeld op de Habitatgebieden in Nederland) haalbaar is.

Dat lijkt ons nou niet een 'sterke daling van de stikstofdepositie', zoals in het rapport wordt beweerd. In de Peel is door inzet van techniek waarschijnlijk wat meer reductie haalbaar dan landelijk gemiddeld, zeg zo'n 30-40 %. Maar daar staat tegenover dat in de Peel de depositie ook veel hoger is. Op dit moment is het 1800 tot meer dan 3000 mol en de kritische depositie voor hoogveen is slechts 400 mol!

De conclusie moge duidelijk zijn: om echt een substantiële vermindering te bewerkstelligen, is naast inzet van techniek ook een daling van de veestapel nodig, in ieder geval in de zwaarst belaste regio's zoals de Peel.

Wij hebben sterk het vermoeden dat onze inzet op gebied van veehouderij en ammoniak voorlopig nog niet overbodig zal zijn.